

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5'—, — inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Pred sodnim stolom.

V St. Germainu so pred par dnevi predložili zastopnikom Nemške Avstrije mirovne pogoje, o katerih se pa ne bodo dolgo pogajali in ki jih bo Nemška Avstrija takorekoč morala sprejeti. Najbolj značilno v teh pogojih je to, da se ne govori o Nemški Avstriji, marveč edinole o republiki Avstriji. Ali-iranci torej ne priznavajo nemškega značaja republike Avstrije, kar je tudi natančno razvidno iz nadaljnjih določil glede različnih narodnostnih manjšin, ki so še v tem preostanku stare Avstrije.

Pod varstvom zveze narodov se neodvisni republiki Avstriji predpisuje, kaj mora storiti za plemenske, verske in narodnostne manjšine. Po teh določilih sme vsak Slovan v republiki Avstrija zahtevati, da se pred sodišči primerno poslužuje svojega materinskega jezika. Vsaka jezikovna manjšina ima pravico, da na svoje stroške ustanavlja dobrodelne, verske in družabne naprave, šole ali druge vzgojevalne zavode. V mestih in okrajih, kjer je pre-

cejšnje število nenemških državljanov, se mora otrokom teh državljanov nuditi na primeren način pouk v njihovem materinskem jeziku. Če je ta manjšina precejšnja, tedaj mora država primerno prispevati.

S temi določbami je popolnoma zagotovljen obstoj in razvoj onega dela slovanskih narodov, ki je še ostal v šestmilijonski republiki Avstriji. Tudi nas Slovencev je še mnogo v Gradcu in drugih delih Štajerske, pa tudi na Dunaju. In naša dolžnost bo, da pazimo na te svoje brate in sestre kakor na punčico svojega očesa. V naši državi ne bo treba vzdrževati manjšinskih šol za Slovence, ker bo to storila država, pač pa bomo morali gledati, da Slovenci v Avstriji ne bodo brez pouka v materinskem jeziku. Ogromne svote je dal naš narod v obrambne svrhe.

Naša šolska družba, naš Brani-bor sta storila mnogo dobrega, vršila sta nalogo, ki bi jo morala vršiti stara in razpadla Avstrija. Ves ta kapital bomo morali zdaj porabiti, da vzdržimo narodno in gospodarsko krepke one Slovence, ki ne bodo tako srečni, da

bodo uživali oživljajoče žarke svobodnega solnca Jugoslavije.

Mnogo tisoč in tisoč Slovencev bo morda ječalo pod laškim jarmom. Upajmo, da bo mirovna konferenca zagotovila tudi tem našim bratom one življenske pogoje, kakor jih je zagotovila bratom v Avstriji. Ti naši bratje, ki bodo skoro gotovo pripadli Italiji, ne tvorijo manjšin, marveč velike večine. Vsled tega bo delo naših obrambnih društev mnogo večje in težje, pa tudi bremena, ki jih bo moral nositi ves jugoslovanski narod, bodo naravnost ogromna.

Nemci so upali, da jim bo mirovna konferenca podarila kar polovico slovenskega naroda, ki bi jo potom s svojo znano raznarodovalno politiko polagoma vtopili v vsenemškem morju. Toda ti računi so prekrižani. In morda pride čas, ko bomo na Dunaju in v Gradcu slišali precej več slovanske govornice.

Političen pregled.

Protest naše delegacije. Pariz, 4. junija. („Slov. Narod“) Pariški „Journal des Debats“ prinaša vest, da dajejo nemški mi-

moram povedati, da se moraš tu od njega posloviti, če se odpeljemo. Vsi oni, o katerih se ve, da so bili danes ponoči v alkovnu, bodo morali tu ostati, dokler ne pride policija! —

Potem sem šla v spremstvu svojega strica polagoma v veliko dvorano. Na potu tja sva prišla skozi knjižnico, v kateri je bila le ena oseba, Anglež. Sedel je pri mizi ter se tako držal, da je moral vsakdo takoj spoznati, da noče z nikomur govoriti. Njegov pogled je bil temen, njegovo čelo nagrbnjeno, iz česar se je dalo sklepati, da je nenavadno razburjen. Ni bila moja naloga, razjasnjevati to razpoloženje, čeprav me je zelo zanimalo, in tako sem šla mimo, govoreč, kakor da bi ne imela prav nobenega nagnjenja, nekoliko postati.

Ne morem povedati, kako dolgo je trajalo, da me je stric potegnil za roko ter mi zešepetal:

„Policija je očitno že v večjem številu tu. Pred eno minuto sem videl detektiva v civilu, ki je pogledal sem notri. Videlo se je, kakor da bi se oziral po tebi. Tu je zopet. Kaj neki hoče? Ne, ostani mirno tu, že zopet je odšel.“

(Dalje prihodnjik.)

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.
(Dalje).

Posrečilo se mi je, priti do svojega strica. Nedvomno je bil zelo zadovoljen, da sem bila zopet pri njem. Njegovo prijazno smehljanje mi je dalo pogum, da sem mu predstavila gospoda Duranda. Moral je opaziti moje čudno obnašanje; kajti z nemirnim vprašajočim očesom je pogledal mojega spremljevalca. Nato mi je odločno podal svojo roko ter rekel:

„Vsi bomo najbrže imeli neprijetnosti. Ne mislim, da bi policija komu dovolila, odstraniti se, predno je našel diamant. Mnogi menijo, da je morilec med gosti.“

„Tudi jaz mislim“, sem pripomnila. — „Zakaj sem bila tega mnenja in ga tako odločno povdarila, še danes ne vem.“

Moj stric me je začuden pogledal. „Modrejše je, da ne izražamo nobenega mnenja“, je svetoval. „Dekle, kakor ti, bi o strašni zadevi sploh ne smela imeti nobenega mnenja. Vse svoje življenje se bom kesal, da sem te danes ponoči sem privedel. Ob prvi priliki, si se mi bo nudila, te povedem domov. Zdaj moramo pa še počakati, kaj bo naš gostitelj z nami pričel.“

„Vendar ne more vseh teh ljudi dolgo tukaj obdržati“, sem pripomnila.

„Ne, večina od nas bo kmalu odrešena. Ali bi ne bilo morda boljše, da greš po svoj plašč?“

„Raje bi še za hip pogledala ljudi v salonu“, sem odgovorila. „Ne vem, zakaj bi jih rada videla, vendar bi pa prosila. In potem, stric, ti moram takoj zdaj povedati, da sem se danes zvečer zaročila z gospodom Durandom. To je oni gospod, ki je stal poleg mene, ko sva se sestala.“

„Ti si se o — s tem gospodom — kako? — ali sem prav slišal? — zaročila?“

Prikimala sem ter se hitro okrenila, da bi vedela, če je gospod Durand dovolj blizu, da naju sliši. To se pa ni zgodilo. V svoji navdušenosti sem hitro izpregovorila še par besed.

„Mene je izbral za svojo ženo“, sem rekla, „mene, najbolj neinteresantno in najmanj zahtevajočo deklico v celem mestu!“ — Stric se je smehljaj. — „Menim tudi, da me ljubi. Na vsak način pa dobro vem, da ga jaz ljubim.“

Stric je vzdihnil ter me pristrčno pogledal.

„Zlo je, da sta se ravno danes ponoči zaročila“, je rekel, „bil je eden izmed prijateljev umorjenke. In popolnoma jasno ti

rovni pogoji Avstriji izredno povojno mejo in druge ugodnosti. Naši delegati so izjavili, da so iznenadeni, da se odobrava Nemcem na Koroškem več, nego so zahtevali. Delegacija je vložila energičen protest, da bi Nemška Avstrija dobila slovenske kraje okrog Beljaka, kakor tudi protest, da bi Italija dobila več, kakor ji daje londonski pakt. Izjavili so, da če se sprejmejo taki pogoji, ostane Slovenija okrnjena na vseh straneh, kar bi značilo isto, kakor delitev Poljske. „Journal“ izjavlja, da se nadeja v interesu miru, da dobe Jugoslovani več.

Trumbičeva izjava. Naše zahteve. Pariz, 4. junija. (Slov. Narod.) Trumbić izjavlja našemu dopisniku: Informacije iz avtoritativnih virov dajejo sledečo sliko položaja v jadranskem vprašanju. Prezident Wilson vzdržuje svoje stališče, pred kratkim izjavljeno, in je pripravljen, da sprejme kompromis, ki bi ga poprej sprejeli obe nasprotni stranki. Tudi soglašajo s tem, da predloži ameriška delegacija jugoslovanski delegaciji laški predlog, ki ga je sprejel tudi Tardieu, predsednik centralne teritorialne komisije. Ta predlog ustvarja vmesno državo z Reko, Italiji pa daje zunanje dalmatinske otoke (Vis, Biševo, Sušac, Lastovo, Svetac, Brusnik, Kamnik, Jabuku in Pelagruž). Naglašam, da razširja italijansko časopisje o tem predlogu krive vesti, ker ta predlog ne daje mesti Zader in Šibenik laški suverenosti, nasprotno, daje jih Jugoslaviji. Jugoslovanska delegacija je odgovorila na ta predlog, da v načelu sprejema misel reške vmesne države, zato da vzdrži soglasje z zavezniki v sedanjih okoliščinah, toda pridržuje si izvestne korekture: 1. Meje te države smejo segati samo do Rečice in ne smejo obsegovati Sušaka in otoka Krka, marveč mora to ostati Jugoslaviji. 2. Državica naj bi obsegala vse sodne okraje Pazin, Labinj, Buzet, Volosko in otok Cres. 3. Zunanji otoki Dalmacije, ki leže pred Zadrom in Šibenikom, morajo pripasti Jugoslaviji. 4. Nadaljni zunanji otoki Lošinj, Vis in Lastova morajo pripasti Zvezi narodov, da dobi Italija strateške garancije. 5. Jugoslovanska delegacija je zahtevala kot kompenzacijo za te koncesije popravo meje na Koroškem, kakor tudi da dobe Slovenci komitate Zalo in Železno na Ogrskem. 6. Razven tega zahteva 250.000 ton bivše avstro-ogrske trgovske mornarice za Jugoslavijo. — O teh točkah se vrta diskusija. Ameriška delegacija je te točke sprejela kot temeljne in pri ostalih delegacijah zaveznikov so te zahteve bile prijazno sprejete. Laška delegacija se trdovratno upira zlasti glede obsega reške države v Istriji (Pazin) in glede suverenosti Zveze narodov nad zunanjimi otoki.

Zakon o državljanstvu. Iz Beograda poročajo: Parlamentarni odbor za zakon o državljanstvu je v svoji seji, kateri je prisostvoval poleg vladnega referenta dr. Sagadina tudi minister dr. Kramer sprejel zakonski osnutek, kakor ga je predložila vlada, potem, ko je sama pristala na želje odbora in v tem smislu redakcijo revidirala. Po novem zakonu pripade državljanstvo vsem, ki so bili državljani Srbije, Črne gore ali pripadniki Bosne in Hercegovine in ki imajo domovinsko pravico v kaki občini bivše avstro-ogrske monarhije, ki leži v našem ozemlju. Oni Srbi, Hrvati in Slovenci, ki imajo domovinsko pravico v občinah našega narodnega teritorija, ki ne pripade naši državi (Trstu, Gorici itd.) in ki žive že sedaj stalno v naši državi ali pa se po pravi opcije priselijo, dobijo državljanstvo, če se pri politični oblasti prijavijo, da žele postati naši državljani. S tem se je ugodilo želji vseh onih naših sobratov, ki imajo domovinsko pravico v okupiranih krajih našega narodnega ozemlja. Glede prebivalcev naše države drugih narodnosti se zakon postavlja na načelo narodne samoodločbe, vendar pa tudi v tem pogledu vsebuje utemeljeno razlikovanje. Prebivalstvu slovanske narodnosti daje zakon pravico opcije za državo svoje narodnosti v roku enega leta. Prebivalstvo drugih, neslovanskih narodnosti, pa deli po tem, ali so zadobili domovinsko pravico v občinah našega ozemlja pred letom 1871. ali pozneje. Od te dobe

se namreč začnejo ona umetna in násilna invazija Nemcev, Madžarov in Židov v naše pokrajine, kateri je šele zrušitev avstro-ogrske monarhije napravila konec. Onim, ki so se pred letom 1871. doselili v naše ozemlje (Kočevarji, Švabi v Banatu) se daje pravica, da v roku dveh let po sklepu definitivnega miru optirajo za državo svoje narodnosti in se izselijo, oni pa, ki so prišli kot avantgarda germanizacije in madžarizacije po letu 1871. v naše kraje, se morajo v istem roku izjaviti, ali sprejmejo državljanstvo. S tem se jim torej a priori ne prizna našega državljanstva. Če se izjavijo za naše državljanstvo, še s tem niso postali državljani, ampak dobe državljanstvo šele tedaj, če pristojna oblast to prijavo vzame na znanje in jo odobri. Ako se ne odobri, se morajo izseliti. S tem seveda ni rečeno, da se hoče vse te izseljence iztirati iz države. Hočemo imeti le proste roke glede onih, ki se ne morejo in nočejo živeti v nov položaj od katerih ni pričakovati, da bi bili lojalni sodržavljanji.

Dnevne novice.

Ranjencem v tukajšnji dom. bolnišnici v Melju priredijo dne 9. t. m. narodne dame pod predsedstvom gospe general Maistrove malo zabavo z vojaško godbo in petjem. Začetek ob 16. uri. Prosimo slovenske dame, da darujejo pecivo ali druge jestvine za naše ranjene junake!

Kako bo v Nemški Avstriji. Mi smo vedno povdarjali, da je naša Jugoslavija dežela bodočnosti. Pri dobrem in razumnem gospodarstvu bo naša država sijajno uspevala. Njeni državljani bodo imeli dovolj dela, torej tudi kruha. V ničemer ne bomo navezani na soseda, posebna pa ne na Nemca. Razni Ornigovci so bili drugega mnenja in so zanašali med naše ljudi razne neresnice, da bi jih izvabili v svojo državo, kjer bi jih imeli za hlapce. Pravo sliko bodočnosti Nemške Avstrije nam podaja četrtekov »Grazer Tagblatt«, ki pravi: »Skoro polovica prebivalstva in ozemlja bo na ukaz štirih mož od nas odtrgana. So to najdragocenejši deli mlade svobodne države. Nosijo njeno najboljšo in najdostojnejšo industrijo, ki je za prepoved ne more pogrešati, vsebuje ogromne zaloge premoga, brez katerih naše delavnice ne morejo delati. . . Plodovita polja na jugu, ki jo obdeluje nemški (?) kmetovalec s pridno roko, solnčni vinogradi, ki jih oskrbuje nemški (?) viničar, naj se nam odtrgajo. Izgubljeni pohorski gozdovi, izgubljena mesta in trgi, ki so jih pred nešteti generacijami zgradili nemški (?) meščani, ne da bi drugega izpodrinili nego gozdove ali razvaline«. Seveda se »Grazer Tagblatt« v enem moti, namreč, da je to ozemlje takorekoč nemško. Pač pa je nekaj ljudi, ki so se dali vsled dobro organiziranega germanizatoričnega delovanja stare avstrijske vlade in raznih nemških društev zapeljati v nemški tabor. Sicer so pa ti najdragocenejši deli, ta plodovita polja, ti solnčni vinogradi, ti pohorski gozdovi naši — slovenski in ostanejo slovenski. Vemo, da imamo v naši Jugoslaviji ogromne zaloge premoga, velikanske vodne sile — glavne predpogoje nastajajoče industrije. Morda bo ono zapeljano ljudstvo zdaj izprevidelo, kam jih je hotela izvabiti Ornigova in Wastianova družba. Mi tej družbi privoščimo njihovo šestmilijsko državo njihov lačni Dunaj, Gradec in druga mesta in pa one krofarije po raznih nemških hribih in gorah. Nam pa ostanejo naša lepa polja, naši solnčni vinogradi, naši zeleni gozdovi . . .

»Grazer Tagblatt« se zgraža, ker so 2. t. m. orožniki in srbski vojaki aretirali v Mariji Snežni in na Sladki gori štirideset oseb, ki so izdajale naše postojanke ter streljale na naše ljudi. Med temi aretiranci sta bila tudi nadučitelj Bandhauer in poslovodja Scheff. V Gradcu najbrže mislijo, da bodo ti nemški roparji in plenilci dobili še pohvalo od naših javnih organov.

Trdi finančni pogoji Nemški Avstriji. V dunajskih parlamentarnih krogih govore,

da bodo finančni pogoji Nemški Avstriji mnogo trji nego so dosedaj znani. Da plača Nemška Avstrija antanti živila, bo morala zastaviti ves državni zaklad, kakor tudi vse kovano in nekovano zlato (lišp), razentega bo morala dovoliti, da se antanta intabulira na posestva in hiše v mestih, ki štejejo več nego 50.000 prebivalcev. Lepo bo zgledalo v Nemški Avstriji!

Napredovanje častnikov. V kratkem objavi vojno ministrstvo ukaz o napredovanju častnikov. Štirje polkovniki bodo imenovani za generale.

Monopol na alkohol. Osrednja vlada pripravlja poseben načrt za monopoliziranje alkohola, dalje uvede davek na zabavišča in takse na vso noč odprte kavarne.

Spomenica Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani glede znižanja carine za uvoz živeža in drugih dnevnih potrebščin ter surovin. Ker se je vpeljala pri nas vsled uvedbe srbskega avtonomnega tarifa neznosno visoka carina, je poslalo načelstvo JDS. beogradske vladi in svojim poslancem sledečo spomenico in predloge: Vse naše javno življenje je hudo prizadeto, ker se je upeljal pretekli teden srbski avtonomni tarif za uvoz in izvoz napram sovražnim državam. Kakor odobravamo, da se trgovske vezi z Nemško Avstrijo pretrgajo, vendar smatramo, da je upeljavanje srbskega avtonomnega tarifa za slovenske razmere silno otežljiva. Ta tarif obdačuje celo vrsto živil in predmetov, katerih v naši državi primanjkuje in kateri se morajo zato uvažati, na pr. sladkor, sol ali papir, pisarniške potrebščine, stroji itd. Vse to podražuje življenje in sili nasprotno državo, da mora dovoljevati svojim nastavljenecem vedno višje draginjske doklade. Vsled tega seveda oni dohodki, ki jih ima država iz vpeljave carin, izginejo v obliki draginjskih podpor in državi popolnoma nič ne koristijo. Z uvedbo carine se je mislilo udariti neprijateljske države, doseglo se je pa nasprotno. Udarjeno je naše prebivalstvo, ker mora ona plačati carino, dočim je neprijateljskim firmam vseeno, ali obstoja tu carina ali ne, ker prodajo blago za isto ceno kakor če bi ne bilo carine. To plačuje le naš človek in prevale na konsumenta. Odločno protestiramo, da se je ta srbski avtonomni tarif upeljal, ne da bi se vprašalo za mnenje narodno predstavništvo, ali zaslišalo lokalne činitelje. Da se vsi ti nedostaki odpravijo, predlagamo: 1. Uporablja naj se stari avstrijski avtonomni tarif brez povišanja, iz njega naj se pa črta vse, kar obdačuje dnevne potrebščine in uvoz vseh surovin. Glede pol in celotnih fabrikatov predlagamo, da naj se da tukajšnjemu finančnemu poverjeniku pooblastilo, da sme po zaslišanju interesentov predlagati finančnemu ministru znižanje carine sorazmerno z razvijajočo se domačo industrijo. Uvedena carina je popolnoma fiskaličnega značaja. Vzgojnega nima ničesar na sebi. Trgovskih zvez z antanto še ne more povzročiti, ker promet za enkrat še ni mogoč. 2. Predlagamo, da se izroči carinsko vprašanje trgovskemu ministru in odzame finančnemu. Le pobiranje carine je stvar carinskega urada, ki pa naj bi se uredil popolnoma samostojno.

Podružnica ljubljanske kreditne banke v Mariboru in Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) naznanja, da ima v soboto dne 7. t. m. (dan pred Binkošti) svojo menjalnico cel dan zaprto.

Osnutek reforme zakona o delavskem bolniškem in nezgodnem zavarovanju, ki ga je izdalo ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, je dala Zveza bolniških blagajen prevesti na slovenski jezik in izide prihodnje dni v tisk. Knjiga bo obsegala do 100 strani in bo veljala 20 K s poštnino vred, na kar se opozarjajo zlasti bolniške blagajne, strokovne organizacije, uradi, zdravniki in vsi, ki se bavijo s socialnimi vprašanji. Naročila je naslovljati: Zveza bolniških blagajen v Ljubljani, Turjaški trg št. 4/I.

Neznosne razmere glede uvoza in izvoza so napotile načelstvo Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani, da je poslalo

beogradski vladi in Demokratskemu klubu v Beogradu sledečo spomenico: Glede uvoza in izvoza so izšli nasprotujoči si ukazi. Finančni minister je na eni strani prepovedal vsak promet z Nemško Avstrijo toraj tudi uvoz Trgovski minister enakega ukaza ni izdal. Na podlagi prepovedi finančnega ministra, je začel carinski urad v Mariboru 2. meseca po prepovedi ustavljati vse blago, ki je prišlo iz Nemške Avstrije. Tako se je ustavljalo pošiljanje sladkorja, premoga, pa tudi selitveno blago naših uradnikov in drugih Jugoslovancev, ki beže iz Nemške Avstrije. Trgovci, ki so pred meseci kupili blago, ga plačali in imeli pravilne uvozne dokumente od provincijalnih uradov še iz časa, ko so bili ti kompetentni, ne morejo tega blaga sedaj spraviti naprej, tako, da so vsi kolodvori več ali manj prenapolnjeni. Obmejni policijski komisar, ki je podrejen neposredno ministru za notranje zadeve, razglasa, da je uvoz popolnoma prost. Istočasno pa pošilja južna železnica vozove s pohištvom nazaj v Gradec, ker ne smejo čez Maribor proti jugu. V sled tega kaosa južna železnica ne sprejema več v nemških postajah blaga za Jugoslavijo brez beogradske uvoznice. Te uvoznice pa niti za najpotrebnejše blago, niti za kompenzacijo, niti za preselitev cele mesece ni mogoče dobiti. Tudi z izvozom je nastal kaos, kajti dasi je ministrstvo izjavilo da so izvoznice pokrajinskih uradov za kupčije sklenjene pred 31. marcem t. l. še veljavne, vračajo obmejne komisije vse blago brez izjeme. Veliko blaga se zaradi tega ustavlja in kviri. Slovenija je zlasti prizadeta, ker je dobila iz dunajske kompenzacijske pogodbe silno malo, iz češke pogodbe pa niti 1 gram, med tem, ko je neka privatna družba v Ljubljani preko glave dopravnih uradov dobila jako veliko množino blaga za izvoz. Vse polno je predmetov, ki se kvirajo in ker ni mogoče čakati na to, da počasno in postopoma centralni urad reši prošnje, kar je toliko težje, ker nima nobenega poznanja položaja. Samo z osebno intervencijo v Beogradu se še kaj doseže. To pa obratovanje silno podraži. Solidnemu producentu in trgovcu preseda antišambrirati in zato imajo uspeh le spretni verižniki. Da se ti nedostatkovi odpravijo predlagamo: 1. da naj trgovski in finančni minister izdajo skupne lahko razumljive predpise glede uvoza in izvoza in da naj se aparat tako poenostavi, da bode trgovec vsaj tekom 3 dni vedel pri čem da je. Večje pogodbe naj se rešujejo po brzojavnih predlogih pokrajinskih podružnic centralne uprave, katerim naj se pritegnejo komisije interesentov. Manjše stvari pa naj v okviru stroge kontrole in po navodilih centrale rešujejo ti uradi sami. Vsako zlorabo samostojnosti naj se pa eksemplarično kaznuje.

Pojasnilo. Jutri zvečer se priredi v "Narodnem domu" veselica in burka "V civilu", spisal G. Kadelburg. Sklenili smo čas burke predstaviti in dejanje se vrši ravno ob osvoboditvi "Jugoslavije", ko nosijo vsi častniki še avstrijske uniforme, le mlademu Waldovu se po slovenskih znakih na kapi in postopanju pozna, da je po naravi demokrat, takoj z veseljem pozdravlja mlado "Jugoslavijo." "Civil" predstavlja v tem slučaju nekaj demokratizem, ki ga pa aristokratski polkovnik Harten sovraži. Zato se tudi ne mara spominjati slike, na kateri je fotografiran v civilu, ker avstrijski militarizem mu je nad vse. To v toliko, da se bo burka lažje razumela. G. Strniša.

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za 1. razred državne gimnazije v Mariboru se bodo vršili dne 7. julija od 10. ure dalje. Vpisovanje za nje bo dne 6. julija od 9. ure dalje; komur je neprilčno ta dan priti osebno, ta naj pošlje do 5. julija gimnazijskemu ravnateljstvu krstni list in zadnje šolsko izpisevalo (naznanilo) in pride dne 7. julija naravnost k skušnji. Iz nemščine se ne bo izpraševalo; zahtevalo pa se bo dobro znanje slovenščine in računstva, v obsegu snovi 4 ljudskošolskih razredov, ter katehizma.

Proti bolševizmu. Belgrajske "Službene Novine" prinašajo nastopni razglas ministrstva za notranje stvari: Ugotovljeno je, da se v aeroplanih in tudi drugače prinašajo v naše kraljestvo in razširjajo poleg "Crvene zastave",

ki se tiska v Budimpešti, tudi razni proglašipamfleti z naslovi: "Tko su bolševici", "Svakomu", "Radnici, vojnici, seljaci!", "Braće Bačvani i Banacani!", "Vojnici?", "Svima!", "Drugovi radnici!", "Jugoslaveni! Srbi, Hrvati, Slovenci i Bugari!", "Drugovi radnici!", "Arbeiter, Bauern, Soldaten, Deutschsprechende Genossen!", "Munka, fegyelem, reud!", "La vie en France" itd. Ugotovljeno je tudi, da so došli v deželo in da se nahajajo v njej agenti, ki te pamflete in proglašje razdeljujejo in širijo defetistično in bolševiško propagando, ki se rodi iz sovražnih dežel z namenom povzročitve nereda, upora, razkroj in podobno, vojaško in državno nemoč, da bi se potem šovražnik s tem okoristil in se obvaroval posledic zasluženega poraza in naše s težko muko pridobljene zmage. Opozarja se prebivalstvo, da bodo civilne in vojaške oblasti razširjatelj takih proglašov in agente vsakršne sovražne propagande obtoženi kot krivci činov iz prvega dela § 85 kaz. zak. in točke 2) istega paragrafa, ki določa najtežje v zakonu previde kazni.

Kritika "Sveta". SZSA Maribor je pozvala v "Poslanem" dne 27. maja t. l. gosp. kritika komedije "Svet" v "Straži" z dne 23. maja 1919 naj popravi krivične napade na dame, katere so igrale vloge Nade in Jelice, kakor tudi naj pride z imenom na dan. To se do danes ni zgodilo. Zato vpraša nevtralen gledalec g. kritika, kaj pravi k temu?

B. C.

Nova slovenska gostilna. Gospodična Valerija Schweigerjeva, hčerka pisarniškega ravnatelja tukajšnjega magistrata, je v Viktrinski ulici otvorila novo slovensko gostilno "Maribor". Priporočamo jo prav toplo.

Kdo ve kaj izpovedati o kadetnem apirantu desetniku Ivan Pavalec, 15. bojne stotnije pešpolka št. 47, ki je pri 11. soški bitki pri žel. predoru St. Giovanni baje prišel v italijansko vjetništvo dne 21. junija 1917? Tozadevna pojasnila se naj blagohotno naslovijo na stariše Johan in Marija Pavalec v Mariboru, Urbanova ulica 12, za kar prosita in plačata rado-voljno vse izdatke in tudi trud.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico. V preteklem tednu (od 26. maja do 31. maja) je iskalo delo 78 moških in 36 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 55 moških in 22 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 29. Od 22. februarja 1919 do 31. maja 1919 je iskalo delo 1650 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 1679 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 231. Delo iščejo pis. moči (67), trg. sodrudniki in prodajalke (84), ekonomski in oskrbniki (40), železostroj. in kovači (41), mehan. in elektrotehn. (29), krojači, šivilje (14), natakariji in natakarike (24), strojniki in kurjači (36), kuharice, služkinje, sobarice (71) itd. V delo pa sprejme posredovalnica izvežb. pis. moči (10), zid. mizarje, tesarje, žagarje (32), čevl. (15), težake, zidarske strežake, hlapce, vinarje (74), opekarske delavce in delavce (27), gozdne delavce (8), vajence razl. strok (12), kuharice, sobarice, sluškinje (38) itd.

Okrožno sodišče.

Pavel Ornič iz Ptuja na zatožni klopi.

Maribor, 6. junija 1919.

Danes se je vršila obravnava proti Pavlu Orniču, rojenem leta 1894 v Ptuju. Obtožen je, da je dne 19. januarja 1919, v vlaku med Špiljem in Mariborom rekel: "Es ist eine Schweinerei, dass die Deutschen nicht anfangen, sie sind für nichts. Warum gehts denn in Kärnten, das ganze Volk ist wie ein Mann. Was können die Jugoslaven machen? nur geharnischte Proteste, um die sich niemand kümmert". S tem se je pregrešil proti § 305 kaz. zak., pregrešek zoper javen mir in red. Obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Jančič, obtoženca pa dr. Janeschitz.

Obtoženec je govoril le nemško ter trdovratno tajil, da bi bil govoril inkriminirane besede, priznaval pa je, da se je hudoval nad graško vlado, ki ničesar za Nemce na Spodnjem Štajerskem ne stori. Predsednik senata sod. svetnik Dev je predlagal z ozirom na dejstvo, ker so priče sami častniki, ki so zdaj na fronti, naj se samo prečitajo zapisniki prič. Temu se je zagovornik protivil ter predlagal, naj se preloži obravnava, da se obtoženec konfrontira s pričami. Senat je temu predlogu ugodil ter preložil obravnavo.

Protestantovski pastor Mahnert obsojen na dva meseca zapora.

Danes dopoldne se je vršila pred senatom okrožnega sodišča obravnava proti mariborskemu pastoru in propagatorju velenemške misli dr. Ludoviku Mahnertu, rojenemu l. 1874 na Westfalskem. Obtožnica (ki jo priobčimo jutri natančneje) opisuje v uvodu nastopanje in delovanje pastora Mahnerta, tega strastnega sovražnika Slovencev. Pod obtožbo je njegov govor povodoma pogreba poročnika Gugla, v katerem je slavil ob priliki razoroženja zelene garde ustreljenega Gugla ter hujskal k uporabi proti Jugoslaviji. Mahnert k razpravi ni prišel, ker jo je pravčasno popihal čez mejo. Na vprašanje drž. pravdnika dr. Jančiča, kje da je Mahnert, odgovori njegov zagovornik dr. Janeschitz, da ga ni več v Mariboru. Zastopnik obtožbe zahteva, naj se to zabeleži, ker je dal Mahnert častno besedo, da ne bo ubežal. Po prečitani izpovedi prič, ki so eklatantno dokazale, kako velik hujskač je bil Mahnert, je predlagal drž. pravdnik v daljšem govoru, v katerem je iz besed Mahnerta dokazal hujskajočo tendenco, da se obtoženec obsodi. Zagovornik se je trudil oprati zamorca s splošnimi frazami. Sodni dvor je obsodil Mahnerta v zmislu § 355 kaz. zak. na dva meseca zapora.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila "Mariborskemu delavcu").

Položaj na Koroškem.

Ljubljana, 5. junija. (Poluradno.) Naše hrabre čete, prevzete navdušenja, so v skupnem splošnem jurišu zavzele Velikovec, Rudo, Grebinj in Sv. Andrej. Prednje čete so dospele do reke Krke, Djekš in Sv. Ivana. Sovražnik meče orožje in se podaja. V Celovcu vlada panika.

Narod onkraj Drave pričakuje osvobojenja.

Naš mnogo preizkušeni narod onstran Drave najsvečaneje pričakuje našo vojsko, brate svoje in odrešitelje.

Nečuvana barbarstva Nemcev.

Nemci so počeli nečuvana barbarstva v Velikovcu in ostalih krajih, odkoder so morali pobegniti.

Pogajanja za nas ugodna.

Kranj, 5. junija. (Poluradno.) Pogajanja z nemškimi delegati teko za nas ugodno. Tekom jutrišnjega dneva moremo pričakovati končni rezultat.

Naša demarkacijska črta na Koroškem.

Ljubljana, 6. junija. Po sem došli informacijah pojde demarkacijska črta od stare štajerske demarkacijske črte pri Soboti čez Krko pri Malém Št. Vidu čez Urvov hrib (10 km severno od Celovca) proti Vrbskemu jezeru, ki je doseže pri Pričicah, in gre potem čez jezero do Sv. Marije ob Vrbskem jezeru. Nemci bodo torej izpraznili Celovec. Nevtralna cona pa bosta neposredno pri Št. Vidu in ob južni železnici Št. Vid—Beljak.

Nemško poročilo s koroške fronte.

Celovec, 5. junija. (Nemško uradno poročilo.) Dopoldne smo odbili napade sovražnih patrolj, ki so skušale prodirati proti Trebrišnjam. Ponoči je bil posebno prostor na obeh straneh ceste pri Rake—Tinjah pod težkim uničevalnim artiljerijskim ognjem. V odseku Grabštanj obstreljevanje naših opirališč. Severno od Drave še nadalje mir.

Šlezijški deželni odbor razpuščen.

Opava, 6. junija. (ČTU.) Notranje ministrstvo je razpustilo šlezijški deželni odbor ter imenovalo posebno upravno komisijo, da reši njegove zadeve.

Nissen-Levinić usmrčen.

Monakovo, dne 6. junija 1919. Danes so usmrtili na smrt obsojenega Nissen-Levinića.

Dramatično društvo v Mariboru je uverjeno, da bo v slovenskem Mariboru treba slavnega slovenskega gledališča. Naravno se more to slovensko gledališče razviti le iz tačasne dramatičnega društva. Da pa se to čim prej omogoči, je v prvi vrsti potrebna izdatna glavica. Začasni dohodki so preskromni, da bi v doglednem času udeležili to željo; zlasti število (pravih) podpornih članov je razmeroma preneznatno. Dramatično društvo prosi zato vse svoje prijatelje in prijateljice, ter apeluje na njih zavednost, da se blagovolijo saj kot redni podporni člani prigrasiti. Članarina znaša mesečno 1 krono.

Dr. Vekoslav Kukovec

naznanja, da se nahaja odslej njegova odvetniška pisarna v
Celju, Prešernova ulica 3
(Ferjenova hiša). 2-2

Mizarski učenec

se sprejme v Grajski ulici 36. 2-1

Meščani, okoličani!

Stanovska zveza slovenskih akademikov v Zagrebu, podružnica Maribor, priredi 7. in 8. junija pod pokroviteljstvom gospe general Maistrove in z prijaznim sodelovanjem narodnih dam in gospodičen

cvetlična dneva

v prid »Akad. domu« v Zagrebu.

V soboto 7. junija ob 1/2 20. uri je v veliki dvorani Narodnega doma

družabni večer.

Na vspredu je burka »V civilu«, petje, godba, šaljiva pošta in prosta zabava.

Vstopnina za osebo 2 K.

K obilni udeležbi vljudno vabi

ODBOR.

Raznašalci časopisov

invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Jožef Tratar, mesar

Nova vas pri Mariboru

prodaja

teletino K 11 in K 14
govedino K 12 in K 14
povojeno meso . . . K 28 do K 30

Prodaja se v soboto cel dan, tudi popoldne.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Mestno kopališče

ostane od 8. t. m. nadalje zaradi snajenja kotla približno deset dni zaprtó.

Mestni magistrat Maribor, dne 5. junija 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, s. r.

Kupim vsako innožino

rezanega, otesanega in okroglega smrekovega in jelkega lesa. Ponudbe na trdko 14-13

Drago Kobi

Maribor, Franca Jožefa cesta 15.

Razglas.

Deželna vlada za Slovenijo, oddelek za trgovino in obrt, je stavila pod državno nadzorstvo sledeča društva in imenovala sekvestrom gospode: Frana Repič-a, nadrevidenta južne železnice v Mariboru, za imetje „Spar- und Vorschusskassa der Südbahnbediensteten“ v Mariboru, Maksa Hrovatin-a, tiskarnarja v Ljubljani, za vse imetje „Deutsch-Oesterreichischer Alpenverein“ v območju Slovenije, Karla Gsellmann-a, Ratzerhof pri Mariboru, za imetje „Podružnice graške kmetijske družbe v Mariboru“, Antona Petek-a, nadrevidenta južne železnice v Mariboru, glavni kolodvor, za imetje „Lokalausschuss des I. allgemeinen Beamtenvereines“, Pfarrhofgasse, Maribor, „Reichsbund deutscher Eisenbahner, Ortsgruppe Maribor, koroški kolodvor“, „Kameradschaftsverband-a“ v Mariboru in „Lokomotivführerverein-a“ v Mariboru.

Mestni magistrat Maribor, dne 5. junija 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, s. r.

Svoji k svojim!

VOZNI RED

osebni vlakov na Južni železnici v Jugoslaviji

veljaven od 1. maja 1919.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.

37	35a		39			36	36a	228b	42	
5:35	10:13	1:25	4:30	.	Maribor	9:11	3:04	5:32	10:31	.
6:21	11:04	2:14	5:06	.	Pragersko	8:40	2:33	4:55	9:58	.
7:41	12:25	.	6:30	.	Celje	7:12	1:10	9:27	8:29	.
8:38	1:14	.	7:15	.	Zidmost	6:29	12:28	8:15	7:35	.
10:15	2:51	.	8:54	.	Ljubljana	4:43	10:41	.	5:55	.

Maribor gl. kol.—Gradec (Dunaj).

50	34	40b	52	32		51	35	61b	31	
5:33	5:23	1:10	4:47	.	Maribor gl. k.	9:30	7:53	12:23	8:46	.
6:05	5:51	1:46	5:19	9:14	Spilje	8:58	7:01	11:52	8:14	.
.	8:00	3:15	.	11:37	Gradec	.	5:29	10:25	.	.
.	3:35	.	.	7:00	Dunaj	.	9:40	.	.	.

Maribor gl. kol.—Ljutomer.

1801	1803					1802	1826			
5:23	4:47	.	.	.	Maribor	9:30	8:46	.	.	.
6:15	5:29	.	.	.	Spilje	8:53	8:04	.	.	.
7:40	6:56	.	.	.	Radgona	7:38	6:47	.	.	.
8:46	7:52	.	.	.	Ljutomer	6:22	5:31	.	.	.

Maribor gl. kol.—Velikovec (Sinčavas).

415	419					416	414			
5:05	3:29	.	.	.	Maribor	9:04	6:14	.	.	.
7:44	5:20	.	.	.	Sp. Dravograd	7:26	4:35	.	.	.
9:21	6:44	.	.	.	Velikovec-Sinčavas	6:10	3:16	.	.	.

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

35b	205	229	207			224	270	36a	228b	
8:33	.	6:55	.	.	Maribor gl. kol.	6:59	9:11	5:32	5:37	.
9:05	9:20	7:30	10:25	.	Pragersko	6:22	8:30	4:55	4:48	.
.	10:01	8:17	11:03	.	Ptuj	5:43	7:57	.	4:09	.
.	11:36	.	12:49	.	Čakovec	.	4:23	.	2:20	.
.	12:24	.	1:53	.	Kotoriba	.	3:07	.	1:05	.

Zidani most—Zagreb.

504	508	502	510			507	509	503	511	
5:35	7:38	1:10	7:40	.	Zidani most	7:39	11:50	3:45	9:03	.
7:29	9:45	3:15	9:39	.	Zaprešić	5:21	9:33	1:36	6:32	.
7:50	10:05	3:38	9:59	.	Zagreb	4:55	8:59	1:10	6:05	.

Odgovorni urednik Fr. Voglar.

Tiskarna: Karl Rabitsch v Mariboru.